

## ZIŅOJUMS PAR ELEMENTA, KAS IEKĻAUTS NEMATERIĀLĀ KULTŪRAS MANTOJUMA, KAM JĀNODROŠINA NEATLIEKAMA SAGLABĀŠANA, SARAKSTĀ, STATUSU

**TERMIŅŠ – 2021. GADA 15. DECEMBRIS  
IZSKATĪŠANAI 2022. GADĀ**

*INSTRUKCIJA PAR ZIŅOJUMA SAGATAVOŠANU PIEEJAMA:  
[HTTPS://ICH.UNESCO.ORG/EN/FORMS](https://ich.unesco.org/en/forms)*

<b>A. TITULLAPA</b>
<b>A.1. Dalībvalsts</b>
Dalībvalsts: Latvija
<b>A.2. Ratifikācijas, pieņemšanas, apstiprināšanas vai pievienošanās datums</b> <i>Šī informācija ir pieejama tiešsaistē.</i>
14.01.2004.
<b>A.3. Elements, kas iekļauts Neatliekamās saglabāšanas sarakstā un par kuru ir šis ziņojums</b> <i>Gadījumā, ja elements ir multinacionāls, norādiet arī pārējās iesaistītās valstis.</i>
Elementa nosaukums: Suitu kultūrtelpa
Gads, kad iekļauts sarakstā: 2009
Iesniedzēja valsts(-is): Latvija
<b>A.4. Laika periods, kas aptverts ziņojumā</b> <i>Lūdzu, norādiet laika periodu, kas aptverts šajā ziņojumā.</i>
Sākuma datums: 01.10.2017. Beigu datums: 30.11.2021.
<b>A.5. Citi Neatliekamās saglabāšanas sarakstā iekļautie elementi, ja tādi ir</b> <i>Lūdzu, uzrādiet visus Neatliekamās saglabāšanas sarakstā iekļautos elementus no Jūsu valsts, pievienojot arī iekļaušanas gadu; gadījumā, ja elements ir multinacionāls, norādiet arī pārējās iesaistītās valstis.</i>

## A.6. Vispārīgs ziņojuma kopsavilkums

*Lūdzu, sniedziet vispārīgu ziņojuma kopsavilkumu, kas ļautu lasītājiem izprast elementa pašreizējo statusu, iekļaušanas sarakstā pozitīvo un negatīvo ietekmi, saglabāšanas pasākumu īstenošanu ziņojumā norādītajā laika periodā, kā arī saglabāšanas pasākumu iespējamu atjaunošanu nākamajiem gadiem.*

*Apjoms no 400 līdz 600 vārdiem*

Suitu kultūrtelpas saglabāšanas pamatā ir suitu kopienas identitāte, kas rada lepnumu par savu kultūru. Suitu kultūrtelpai ir raksturīga sava izloksne, burdona dziedājums, dūdu un citu tradicionālo mūzikas instrumentu spēle un šo mūzikas instrumentu darināšana, amatu prasmes, sava tautas tērpa darināšana un valkāšana svētkos, kopīgu svētku svinēšana, kulinārais mantojums, kā arī katoļticība. Suitu kopienai ir nozīmīga piederības sajūta savai kultūrtelpai. Kultūras tradīciju pārmantošanā īpaša loma ir etnogrāfisko ansambļu, folkloras kopu, deju kolektīvu, amatu darbnīcu, amatiereteātra u.c. grupu dalībniekiem no dažādām paaudzēm, nevalstisko organizāciju darbībā iesaistītajai kopienas daļai, kā arī katra personiskam ieguldījumam suitu kopienas attīstībā.

Suitu kopienas ieskatā (aptauja un diskusijas, sk. D. sadaļu) suitu kultūrtelpas iekļaušana Neatliekamās saglabāšanas sarakstā ir nesusi tādus ieguvumus kā suitu kopienas pašapziņas un lokālās identitātes stiprināšana, savas vēstures izpēte, bērnu un jauniešu intereses rosināšana, tradicionālu zināšanu un prasmju atjaunošana, plašāka kopienas līdzdalība sava kultūras mantojuma saglabāšanā, mājražošanas un uzņēmējdarbības attīstība un suitu kultūras popularizēšana kā vietējā, tā starptautiskā mērogā. Vienlaikus ir saglabājušies dažādi riski suitu kultūrtelpas saglabāšanai, un kopienas pārstāvji kā būtiskākos norāda iedzīvotāju skaita samazināšanos, nepieciešamību veicināt jaunās paaudzes piederības sajūtu, turpināt integrēt suitu kultūru izglītībā, veicināt kopienas ekonomisko attīstību, kā arī stiprināt vienotību un sadarbību kopienā un iesaistīt pēc iespējas plašāku vietējās sabiedrības daļu saglabāšanas dažādo mērķu sasniegšanā.

Pārskata periodā ir īstenota virkne pasākumu, kas balstījušies kopienas iniciatīvā un kas īstenoti ar kopienas pašieguldījumu, kā arī valsts, vietējo pašvaldību un arī Eiropas Savienības fondu finansiālu atbalstu. Attiecībā uz izraudzītajiem saglabāšanas mērķiem – (1) aktīvi turpinājusies kopienas veikta savas kultūras pētniecība un dokumentēšana, rezultējoties vairāku grāmatu un digitālo materiālu publikācijās; (2) turpināts piedāvāt neformālo izglītību bērniem, jauniešiem un pieaugušajiem ar suitu kultūru saistītu tradicionālo prasmju apguvei; (3) veicināta suitu atpazīstamība kā nacionāli, tā starptautiski; (4) veicināta tūrisma attīstība, dažādu paaudžu izglītošanās uzņēmējdarbībā, un uzsākta iknedēļas suitu tirgus norise, tādējādi veicinot ar mājražošanu un amatniecību saistītu ekonomisko aktivitāti kopienā; savukārt kā arī (5) ir veikti ieguldījumi kultūras un dabas mantojuma infrastruktūrā. COVID-19 pandēmijas apstākļos vairākas aktivitātes ir tikušas pārceltas, īstenotas vēlāk vai noritējušas digitālā formātā, tomēr kopumā turpinot suitu kultūras pārmantošanu.

Atjaunotais suitu kultūrtelpas saglabāšanas plāns paredz turpināt iesākto četros rīcības virzienos: (1) dokumentēšana un pētniecība; (2) praktizēšana un tālāk nodošana; (3) izglītība; (4) uzņēmējdarbība un infrastruktūra. 2022. gadā Alsungā darbu uzsāks Kuldīgas novada pašvaldības veidots Suitu kultūrvēsturiskā mantojuma centrs. Iecerēto aktivitāšu īstenošanai ir plānots valsts, vietējo pašvaldību, kā arī Eiropas Savienības fondu finansējums.

### A.7. Kontaktpersona saziņai

*Norādiet vārdu, adresi un citu kontaktinformāciju personai, kas atbildīga par sazināšanos ziņojuma jautājumos.*

Tituls: –

Uzvārds: Lancere

Vārds: Gita

Iestāde/ieņemamais amats: Latvijas Nacionālā kultūras centrs/nemateriālā kultūras mantojuma eksperte

Adrese: Pils laukums 4, Rīga, LV-1365, Latvija

Telefona numurs: +371 67228985

E-pasta adrese: gita.lancere@lnkc.gov.lv

Cita atbilstoša informācija: –

Tituls: –

Uzvārds: Martinova

Vārds: Dace

Iestāde/ieņemamais amats: Etniskā kultūras centra (EKC) "Suiti" valdes priekšsēdētāja

Adrese: Ziedulejas iela 1, Alsunga, Kuldīgas novads, LV-3306, Latvija

Telefona numurs: +371 29222103

E-pasta adrese: dace.martinova@inbox.lv

Cita atbilstoša informācija: Suitu kopienas kontaktpersona

## **B. NEATLIEKAMĀS SAGLABĀŠANAS SARAKSTĀ IEKĻAUTĀ ELEMENTA STATUSS**

*Atsaucieties uz elementa nominācijas failu vai uz iepriekšējiem ziņojumiem, ja tādi sniegti, kā pamatu ziņojumam par elementa pašreizējo statusu un iekļaujiet tikai nozīmīgas izmaiņas kopš iekļaušanas sarakstā vai kopš pēdējā ziņojuma. Nominācijas faili, laika plānojumi un iepriekšējie ziņojumi, ja tādi ir, pieejami <https://ich.unesco.org> vai saņemami pēc pieprasījuma Sekretariātā.*

*Dalībvalstij jāpievērš īpaša uzmanība dzimumu lomai un jācenšas nodrošināt kopienu, grupu vai, atbilstošos gadījumos, indivīdu, kā arī attiecīgu nevalstisko organizāciju visplašāko iespējamo dalību ziņojuma sagatavošanā, un tā ir aicināta šī ziņojuma D sadaļā aprakstīt, kā tas ticis darīts.*

### **B.1. Sociālās un kultūras funkcijas**

*Lūdzu, izskaidrojiet elementa pašreizējās sociālās un kultūras funkcijas, kā arī tā nozīmi kopienā, tradīcijas nesēju un praktizētāju īpašības, kā arī to cilvēku lomas vai kategorijas, kuriem citu vidū ir īpaša atbildība vai saistība ar elementu. Uzmanībai būtu jābūt pievērsta jebkurām attiecīgām izmaiņām, kas saistītas ar iekļaušanas kritēriju U.1 ("elements atzīstams par nemateriālo kultūras mantojumu, kā definēts konvencijas 2. pantā").*

*Apjoms no 150 līdz 500 vārdiem*

Suitu kultūrtelpa aptver suitiem raksturīgas kultūras iezīmes – izloksni, burdona dziedājumu, dūdu un citu tradicionālo mūzikas instrumentu spēli un šo mūzikas instrumentu darināšanu, amatu prasmes, tostarp aušanu, sava tautas tērpa darināšanu un valkāšanu svētkos, kopīgu svētku svinēšanu, kulināro mantojumu, kā arī katoļticību. Kaut arī baznīcas nozīme kopienā ir mazinājusies un patlaban mazāk par trešdaļu aptaujāto kopienas locekļu (sk. D. sadaļu) apmeklē dievkalpojumus vai darbojas baznīcas draudzē, tomēr katoļticība tiek atzīta par suitu kultūras identitātes balstu. Suitu kopienai ir nozīmīga piederības sajūta savai kultūrtelpai, un tas ir būtiski ne tikai kultūras norisēs aktīvi iesaistītajai kopienas daļai, par kādu uzskatāmi etnogrāfisko ansambļu, folkloras kopu, deju kolektīvu, dažādu amatu darbnīcu, amatierteātru u.c. grupu dalībnieki no dažādām paudzēm (sk. B.3c. sadaļu), vai arī vietējo nevalstisko organizāciju darbībā aktīvi iesaistītajai kopienas daļai (sk. C.5. sadaļu), bet arī plašākam iedzīvotāju lokam.

Suitu identitāte kalpo par pamatu būt lepniem par savu kultūru un piederību tai, kā arī būt zinošiem par savu vēsturi. Līdzās suitu kultūrtelpas kultūras funkcijām – pārmantot kultūras tradīcijas, zināšanas un prasmes, izglītot bērnus un jauniešus, veidot identitātes apziņu –, būtiskas ir arī tās sociālās funkcijas – suitu kultūrai kalpot par resursu kopienas ilgtspējīgai attīstībai un kopienai sadarboties savu izraudzītu mērķu sasniegšanai. Sadarbības stiprināšana gan neizslēdz viedokļu dažādību, kas kopienā ir vērojami sava kultūras mantojuma pārvaldības, kā arī kopienas un tās apdzīvotās teritorijas attīstības jautājumos (sk. B.2. sadaļu).

Suitu kultūrtelpas saglabāšanā būtisks ir cilvēku personiskais ieguldījums kā tradīciju pārmantošanā, jaunu kopienas iniciatīvu ierosināšanā, kopienas interešu aizstāvībā, tā arī tādu projektu izstrādē un pieredžu apmaiņā, kas sniedz plašāku pienesumu suitu kultūrtelpas saglabāšanai, kā arī atpazīstamībai.

## B.2. Pašreizējās dzīvotspējas un risku novērtējums

*Lūdzu, aprakstiet pašreizējo elementa dzīvotspēju, īpaši cik bieži un kādā apmērā tas tiek praktizēts, tradicionālo pārmantošanas veidu noturību, praktizētāju un auditorijas demogrāfiju, ka arī tā ilgtspējību. Lūdzu, arī norādiet un aprakstiet draudus elementa tālākai pārmantošanai un nozīmei, ja tādi ir, un aprakstiet šo draudu pakāpi un to novēršanas neatliekamību, veicot pastiprinātu uzmanību elementa iekļaušanai sarakstā sekojošu stiprinošu vai vājinošu faktoru iedarbei uz elementa dzīvotspēju.*

*Apjoms no 150 līdz 500 vārdiem*

Suitu kultūrtelpas dzīvotspēja lielā mērā balstās uz suitu kultūras tradīciju saglabāšanu un aktīvu kopšanu, tradicionālo zināšanu un prasmju pilnveidi, suitu izloksnes lietojumu, par ko rūpējas kopienas dažādas grupas un organizācijas, un uz kopienas pārstāvju spēju attīstīt savu uzņēmējdarbību, kas ļautu dzīvot suitu apdzīvotajā teritorijā un turpināt kultūras tradīciju pārmantošanu.

Apritot 10 gadiem kopš suitu kultūrtelpas iekļaušanas UNESCO sarakstā, suitu kopienas pārstāvji īpaši izcēla iedzīvotāju skaita samazināšanos kā risku, nepieciešamību veicināt jaunās paaudzes piederības sajūtu, turpināt integrēt suitu kultūru izglītības piedāvājumā, veicināt kopienas ekonomisko attīstību, kā arī stiprināt vienotību un sadarbību kopienā, iesaistīt plašāku vietējās sabiedrības daļu saglabāšanas dažādo mērķu sasniegšanā, tāpat arī turpināt pieredzes apmaiņu starp kultūras mantojuma kopienām Latvijā, kā arī starptautiski. Vienlaikus pozitīvi tika novērtēts augošais vietējo pašvaldību atbalsts suitu kultūrtelpas saglabāšanai.

Ziņojuma gatavošanai veiktā aptauja un diskusijas (sk. D. sadaļu) apstiprināja iepriekš minētās atziņas un apliecināja, ka kopienas skatījumā arī patlaban ir aktuāli iepriekš 2017. gada ziņojumā identificētie riski. Piebilstams, ka Alsungas vidusskolas pārveidošana par pamatskolu (no 2021. gada) kopienas ieskatā negatīvi ietekmē suitu tradīciju pārmantošanas iespējas jauniešu vidū, un tāpat arī daļa pamatskolas vecuma bērnu dodas uz skolām ārpus suitu kultūrtelpas. Finansiālais atbalsts kopienas ieskatā turpina būt nepietiekams un pieejams īsa termiņa projektiem. Kopumā saistībā ar Starpvaldību komitejas 2018. gada sesijā pieņemto lēmumu par suitu kultūrtelpas saglabāšanu (13.COM 7.b.8), atzīstams, ka īpašu uzmanību jāturpina pievērst izglītības un uzņēmējdarbības attīstībai un finansējuma avotu dažādošanai. Līdzās minētajiem aspektiem kopienas ieskatā vairāk būtu veicams arī suitu izloksnes saglabāšanai.

Suitu kopienā ir būtiski atšķirīgi viedokļi par 2021. gadā īstenoto administratīvi teritoriālo reformu. Daļa kopienas savu nākotni saredz vienīgi atsevišķas pašvaldības paspārnē. Savukārt otra daļa kopienas novērtē iespējas atbalstu gūt no divām, Kuldīgas un Ventspils novadu, pašvaldībām, kuru teritorijās suitu kultūrtelpa atrodas. Neskatoties uz politisko nostāju atšķirībām, ir stiprināta vietējo iedzīvotāju iniciatīva, līdzdalība un sadarbība savas dzīves vides attīstīšanā.

### **B.3. Saglabāšanas mēru īstenošana**

*Lūdzu, ziņojiet par saglabāšanas mēriem, kas tika aprakstīti nominācijas failā un iepriekšējā ziņojumā, ja tāds ticis iesniegts. Aprakstiet, kā tie ir tikuši īstenoti un kāds bijis to būtiskais piensums elementa saglabāšanai ziņojumā aprakstītajā laika posmā, ņemot vērā ārējus vai iekšējus ierobežojumus, piemēram, resursu ierobežotību. Īpaši svarīgi iekļaut informāciju par tiem mēriem, kuru mērķis ir bijis nodrošināt elementa dzīvotspēju, sekmējot tā praktizēšanu un pārmantošanu kopienā. Iekļaujiet šādu detalizētu informāciju saistībā ar saglabāšanas mēru klāsta vai saglabāšanas plāna īstenošanu:*

#### **B.3a. Mērķi un rezultāti**

*Norādiet, kāds bija primārais(-ie) mērķis(-i) un kādi konkrēti rezultāti tika sasniegti ziņojumā norādītajā laika periodā.*

*Apjoms no 200 līdz 500 vārdiem*

Atjaunotajam suitu kultūrtelpas saglabāšanas plānam bija izraudzīti pieci pamata mērķi: (1) nodrošināt suitu nemateriālā kultūras mantojuma dokumentēšanu un pētniecību; (2) sekmēt visa veida izglītības, praktizēšanas un tālāk nodošanas aktivitātes, jo īpaši bērnu un jauniešu vidū; (3) sekmēt suitu kultūrtelpas atpazīstamību Latvijā un ārvalstīs; (4) izmantot suitu kultūrtelpas radošo potenciālu jaunu produktu un pakalpojumu ar pievienoto vērtību attīstībai; (5) nodrošināt suitu kultūrtelpas saglabāšanai nepieciešamo atbalsta infrastruktūru. Pārskata periodā attiecībā uz šiem mērķiem (iepretim 2017. gada ziņojuma C.1 sadaļai) ir sasniegti šādi būtiskākie rezultāti:

(1) Pētniecība un dokumentēšana – aktivitātes (sk. B.3b) galvenokārt bijušas kopienas ierosinātas, tika izveidota vietne [www.suiti.lv](http://www.suiti.lv) un nodrošināta izpētes rezultātu digitāla pieejamība, un šī aspekta nozīmību īpaši norāda suitu jaunieši. Kā plānots, īpaša uzmanība bija pievērsta suitu izloksnes apzināšanai un pārmantošanai, tam veltot vairākus izdevumus. Tāpat arī Alsungas muzeja vietā izveidots Alsungas tūrisma informācijas un vēsturiskā mantojuma centrs.

(2) Praktizēšana, tālāk nodošana, izglītība – neformālās izglītības aktivitātes tikušas piedāvātas, sākot no pirmsskolas vecuma bērniem, bērnu un jauniešu auditorijām rīkotas vasaras skolas un nometnes. Alsungas vidusskolā suitu kultūras mantojums integrēts mācību priekšmetu apgūvē, un piedāvāts fakultatīvs suitu kultūrai veltīts mācību priekšmets. Savukārt Alsungas mūzikas un mākslas skolā turpinājusies kokles spēles apguve, un pieaugošie attīstīja savas prasmes un iemaņas aušanā un dūdu, kokļu un bungu spēlē un izgatavošanā.

(3) Atpazīstamības veicināšana – tika turpināta suitu tradicionālo svētku svinēšana, un sekmīgi tika īstenoti vietēji un starptautiski pieredzes apmaiņas projekti, tostarp piesaistot Eiropas Savienības fondu finansējumu. Kā ielānots, izstrādāta suitu vizuālā identitāte, tostarp izveidots suitu amatnieku produktu zīmols. Plaši izmantotas digitālās komunikācijas iespējas.

(4) Uzņēmējdarbība un radošās industrijas – veicināta jauniešu un pieaugušo izglītība uzņēmējdarbībā, kā arī pieaudzis pieprasījums pēc suitu mājražotāju un amatnieku produktiem. Pateicoties vietējo iedzīvotāju iniciatīvai un zināšanām, izveidota digitāla aplikācija, kas veicina vietējo uzņēmēju sadarbību, produktu un pakalpojumu pieejamību. Par pastāvīgu norisi kļuvis suitu iknedēļas tirgus Alsungā, un veicināta tūrisma attīstība.

(5) Infrastruktūra – īstenota ceļu atjaunošana, Jūrkalnes Svētā Jāzepa Romas katoļu baznīcas atjaunošana, Alsungas Svētā Miķeļa Romas katoļu baznīcas uzturēšana, dabas un atpūtas parku iekārtošana. Alsungā izveidots nevalstisko organizāciju darbības centrs, un investīcijas plānots turpināt, it īpaši Alsungas viduslaiku pils restaurēšanai.

### B.3b. Saglabāšanas aktivitātes

*Uzskaitiet galvenās aktivitātes, kas tika veiktas ziņojumā norādītajā laika periodā, lai sasniegtu gaidītos rezultātus. Lūdzu, aprakstiet aktivitātes detalizēti, apskatot arī to efektivitāti vai problēmas, kas radās to izpildes laikā.*

*Apjoms no 500 līdz 1000 vārdiem*

#### (1) Pētniecība un dokumentēšana

Pateicoties vietējām bibliotēkām, ir papildināti, digitalizēti un popularizēti novadpētniecības materiāli un krājumi (sk. arī B.3d.). Jūrkalnes tautas nams veicis suitu dziesmu repertuāra izpēti, un biedrība "Suitu kultūras mantojums" turpina suitu dzīvesstāstu dokumentēšanu. EKC "Suiti" papildināja "Suitu mantojuma krātuvi" ar priekšmetiem un digitāliem materiāliem, īpaši pievērsās cimdu un villaiņu dokumentēšanai, vāca un [www.suiti.lv](http://www.suiti.lv) publicēja folkloras materiālus un izdeva vairākas nozīmīgas, pētniecībā balstītas publikācijas par vietvārdiem, burdonu un stāstiem. Tāpat arī pētīta un publicēta vēsture par Jūrkalnes Svētā Jāzepa Romas katoļu baznīcu un tās priesteriem no 1865. gada līdz mūsdienām. EKC "Suiti" rīkotā ekspedīcijā "Suitu novadpētnieki" iesaistīti skolēni un pētīta vēsturiskā apbūve. Alsungas vidusskola un EKC "Suiti" pievērsta uzmanību arī suitu izloksnes pārmantošanai, un izloksnes nozīmību īpaši ir izcēlušī suitu jaunieši. 2020. gadā izstrādāta un [www.suitunovads.lv](http://www.suitunovads.lv) publicēta latviešu-suitu vārdnīcas pirmā daļa.

#### (2) Praktizēšana, tālāknodešana, izglītība

Pirmsskolas vecuma bērni iepazīstināti ar suitu tradīcijām, tostarp lietojot īpaši sagatavotas burtnīcas. EKC "Suiti" turpināja rīkot ikgadējo vasaras "Suitu tradīciju skoliņu" bērniem un jauniešiem. 2020. gada vasarā tā nenotika COVID-19 pandēmijas dēļ, savukārt 2021. gadā tā notika jau desmito reizi, kā ikreiz piesaistot lielu interesi bērnu, jauniešu un viņu vecāku vidū. Tāpat arī rīkotas ikgadējas deju nometnes bērniem un jauniešiem. Biedrība "Suitu kultūras mantojums" izdeva vairākas publikācijas bērniem par suitu stāstiem, tradīcijām, teikām, receptēm un tradicionālajiem tērpiem. Alsungas vidusskola piedalījies UNESCO Asociēto skolu tīkla pasākumos Latvijā, tostarp UNESCO Starptautiskās izglītības dienas ietvaros, un skolēniem rīkojusi ekskursijas Suitu kultūrtelpas iepazīšanai. Savukārt Alsungas Mūzikas un mākslas skolā 6 audzēkņi apguvuši kokles spēli. Suitu bērni un pieaugušie darbojas etnogrāfiskajos ansambļos, folkloras kopās, deju u.c. amatiermākslas kolektīvos (sk. B.3c.) un piedalās pasākumos – koncertos, meistarklasēs, gadskārtu un reliģiskos svētkos u.c. suitu kultūrtelpā, kā arī citviet. Suitu kopienā caur apmācībām attīstītas amatniecības un muzicēšanas prasme, saglabāts suitu kulinārais mantojums, īstenoti pieredzes apmaiņas braucieni, un katru gadu EKC "Suiti" rīko tradicionālo tekstiliju izstādes.

#### (3) Atpazīstamības veicināšana

Vietējā mērogā – rīkotas izstādes un izdotas publikācijas par suitu tradīcijām. Sadarbībā ar Latvijas Universitātes Literatūras, folkloras un mākslas institūtu suitu etnogrāfisko ansambļu audio ieraksti darīti pieejami Latviešu folkloras krātuves digitālajā arhīvā [www.garamantas.lv](http://www.garamantas.lv). 2020. gadā bija iecerēts 6. starptautiskais burdona festivāls, tomēr COVID-19 pandēmijas dēļ tas tika atcelts. Savukārt 2021. gadā tika īstenoti burdona dziedāšanas svētki Jūrkalnē. 2021. gadā Latvijas Nacionālā kultūras centra rīkota ikgadējā pasākumu cikla "Satiec savu meistar!" ietvaros prezentētas suitu tautastērpu valkāšanas tradīcijas (COVID-19 pandēmijas ietekmē – tiešsaistē). Starptautiskā mērogā – ar Eiropas Savienības programmas "Erasmus+" atbalstu īstenots projekts "UNESCO atzīto vērtību tīkls" (*Network of UNESCO recognised values*) (2018–2019), kurā piedalījās sadarbības partneri no Igaunijas, Gruzijas un Ziemeļmaķedonijas, savstarpēji iepazīstot labas prakses piemērus kultūras mantojuma saglabāšanā. 2019. gadā vidējās paaudzes deju kolektīvs "Suiti" un folkloras kopa "Suitu dūdenieki" piedalījās Kaustinenā, Somijā rīkotā folkloras festivālā ar divām koncertprogrammām. Tāpat arī turpinājies suitu kopienas pārstāvju dalība

Ziemeļvalstu-Baltijas valstu nemateriālā kultūras mantojuma sadarbības tīkla (*Nordic-Baltic ICH Network*) rīkotās aktivitātēs.

#### (4) Uzņēmējdarbība un radošās industrijas

Eiropas Reģionālā attīstības fonda finansēta Latvijas-Igaunijas pārrobežu projekta "UNESCO tūrisms" (2017–2020) ietvaros veicināta tūrisma produktu attīstība un vietējā tūrisma uzņēmējdarbība suitu un lībiešu kopienās Latvijā un setu un Kihnu salas kopienās Igaunijā. Plašu atpazīstamību guva projekta ietvaros uzsāktā vienas dienas kafejnīcu organizēšana vietējās suitu saimniecībās. 2021. gadā šādu kafejnīcu diena notika otro reizi, piedaloties 22 vietējām saimniecībām un piesaistot plašu apmeklētāju skaitu. Biedrība "Alsungas viedais ciems" īstenojusi iniciatīvas uzņēmējdarbības attīstībai. Savukārt Alsungas vidusskolā skolēniem piedāvāta interešu izglītības programma uzņēmējdarbībā. Pārskata periodā mājražotāji piedalījušies tūrisma izstādēs un popularizējuši kulināro mantojumu. Pieaudzis pieprasījums pēc suitu amatnieku darinātiem tautastērpiem un to elementiem, kas izmantoti arī laikmetīga apģērba dizainā.

#### (5) Infrastruktūra

Veikti ieguldījumi koplietošanas ceļu seguma atjaunošanai suitu kultūrtelpas teritorijā. Pie Jūrkalnes tautas nama uzstādīts interaktīvs stends, veicinot informācijas pieejamību tūristiem, veikti Jūrkalnes Romas katoļu draudzes baznīcas ēkas atjaunošanas darbi un teritorijas labiekārtošana. Ar Eiropas Reģionālās attīstības fonda līdzfinansējumu (valsts īstenojā specifiskā atbalsta mērķa "Saglabāt, aizsargāt un attīstīt nozīmīgu kultūras un dabas mantojumu, kā arī attīstīt ar to saistītos pakalpojumus" sasniegšanai) labiekārtots Jūrkalnes dabas un atpūtas parks un turpināta Alsungas viduslaiku pils restaurācija. Alsungā izveidots bērnu un senioru aktīvās atpūtas parks, labiekārtotas vairākas dabas takas, un uzturēta Alsungas Svētā Miķeļa Romas katoļu baznīca.

### **B.3c. Kopienų, grupų vai indivīdu piedalīšanās saglabāšanas aktivitātēs**

*Aprakstiet, kā kopienas, grupas vai, ja nepieciešams, indivīdi efektīvi piedalījušās saglabāšanas mēru īstenošanā. Aprakstiet izpildorganizācijas vai struktūras (nosaukums, darbības vēsture, utt.) un projekta īstenošanā pieejamo cilvēkresursu lomu.*

*Apjoms no 200 līdz 500 vārdiem*

Jaunu neformālu apvienību un nevalstisko organizāciju dibināšana (sk. C.5 sadaļu) liecina par suitu kopienas, grupu un indivīdu, tostarp jauniešu, aktīvu līdzdalību un spēju sekmīgi piesaistīt finansējumu, lai sniegtu plašāku labumu kopienai. Tāpat arī vietējo uzņēmēju darbība veicina kopienas attīstību.

Nemot vērā COVID-19 pandēmijas izraisītos ierobežojumus, amatiermākslas kolektīvu darbība 2021. gadā ir bijusi ierobežota, tādēļ 2017. gada ziņojuma dati salīdzināti ar 2020. gada datiem. Kopumā dalībnieku skaits suitu kolektīvos bijis stabils. Nemainīgs dalībnieku skaits noturējies Alsungas etnogrāfiskajā ansablī "Suitu sievas" (dibināts 1955. gadā, 17 dalībnieces) un aušanas darbnīcā "Austuve" (2008, 12 dalībnieces). Vairākos kolektīvos līdz COVID-19 pandēmijas sākumam 2020. gadā novērojams dalībnieku skaita pieaugums – Alsungas folkloras kopā "Suitu dūdenieki" (2014, no 7 uz 11 dalībniekiem), Alsungas folkloras kopā "Suitu vīri" (2013, no 10 līdz 13), tomēr aktīvo regulāro dalībnieku skaits ir mazāks par reģistrēto dalībnieku skaitu. Periodiski pieaugums vērojams Alsungas kultūras nama kapelā "Suitu muzikanti" (2010, no 5 uz 6–7) un Gudenieku etnogrāfiskajā ansablī "Gudenieku suiti" (1965, no 12 uz 14–16). Turklāt kopš 2017. gada darbību Jūrkalnē atsācis vidējās paaudzes deju kolektīvs "Jūrkalne" (2017, 10 dalībnieki). Savukārt 2021. gadā tika dibināts suitu rokdarbu pulciņš "Kangas". Neliels dalībnieku skaita sarukums novērojams Basu tautas nama tradīciju ansablī "Basu suiti" (2011, no 9 līdz 6), un Jūrkalnes etnogrāfiskajā ansablī



“Maģie suiti” (1956, no 6 līdz 5). Arī vidējās paaudzes deju kopā “Suiti” (1982, no 22 līdz 19).

Turpina samazināties bērnu un jauniešu dalība ansambļos un folkloras kopās. Līdz ar 2017. gadu darbību pārtraukusi Basu bērnu un jauniešu folkloras kopā “Krētainie suiti” (2002). Alsungas pamatskolā (iepriekš – vidusskola) darbību pārtraucis jauniešu deju kolektīvs, savukārt turpina darboties tautas deju kolektīvs 7–10 gadus veciem bērniem. Šobrīd aktīvi darbojas Jūrkalnes bērnu un jauniešu amatiererteātris “Jampadracis” (2008). Savukārt Alsungas bērnu folkloras kopā “Suitiņi” (1985) dalībnieku skaits pārskata periodā svārstījies no 7 līdz 20 dalībniekiem, un 2020. gadā aktīvi darbojās 12 bērni. Bērnu zemā līdzdalība un iesaiste suitu etnogrāfiskajos kolektīvos tiek skaidrota ar kopējā bērnu skaitu samazināšanos suitu apdzīvotajās teritorijās, kā arī ar Basu skolas slēgšanu 2017. gadā, Alsungas vidusskolas pārveidi par pamatskolu 2021. gadā un bērnu un jauniešu došanos mācīties uz skolām citās pilsētās un novados.

### **B.3d. Laika plānojums**

*Laika plānojumā uzrādiet, kad katra aktivitāte tika īstenota.*

*Apjoms no 200 līdz 500 vārdiem*

Lielākā daļa aktivitāšu (sk. B.3b. sadaļu) ir tikušas regulāri īstenotas visa pārskata perioda garumā, tomēr vairāki notikumi ir īpaši izceļami laika plānojumā.

#### **(1) Pētniecība un dokumentēšana**

2017. gada decembrī Jūrkalnes tautas namā izveidota ekspozīcija “Vētru muzejs”, kas iepazīstina ar Kurzemes jūrmalā izskalotām senlietām, pievēršot uzmanību zemūdens kultūras mantojumam.

2018. gadā izveidots Alsungas tūrisma informācijas un vēsturiskā mantojuma centrs, un tas ir rīkojis izstādes, kā arī citus pasākumus.

#### **(2) Praktizēšana, tālāknodešana, izglītība**

Katru gadu EKC “Suiti” rīkoja tradicionālās kokles spēles apmācības un biedrība “Suitu kultūras mantojums” sarīkoja Latvijas dūdenieku saietus, turklāt 2020. gadā un 2021. gadā tā īstenoja apmācības un meistarklases, uzlabojot tradicionālo dūdu un bungu izgatavošanas un spēles prasmes suitu kopienā.

No 2019. gada līdz 2021. gadam ar Eiropas Sociālā fonda atbalstu biedrība “Suitu kultūras mantojums” īstenoja projektu “Suitu jaunieši var!”, attīstot vietējo jauniešu aktīvu līdzdalību ikdienas dzīvē. Projekta īstenošanu ietekmēja COVID-19 pandēmija, un bija nepieciešams pielāgot plānotās aktivitātes.

2021. gadā ar Eiropas Savienības programmas “Erasmus+” finansiālu atbalstu uzsākti starptautiskas sadarbības projekti “UNESCO kultūrtelpu tīkls” (sk. C.2. sadaļu) un “Viena balss, daudzi stāsti: stāstniecība kā instruments sociālai iekļaušanai un aktīvai pilsoniskai sabiedrībai” (partneri no Īrijas, Spānijas, Zviedrijas, Latvijas – biedrība “Suitu kultūras mantojums” – un Slovākijas).

#### **(3) Atpazīstamības veicināšana**

2018. gadā, 100. gadā kopš Latvijas kā neatkarīgas valsts dibināšanas, suitu amatiermākslas kolektīvi un pārstāvji piedalījās XXVI Vispārējos latviešu dziesmu un XVI deju svētkos, to programmā tika arī parādīts uzvedums “Suitu kāzas”, tāpat arī suitu kolektīvi piedalījās Latvijā togad rīkotajā Starptautiskajā folkloras festivālā “Baltica”, un ar suitu kultūru iepazīstināja latviešu diasporu.

2020. gadā izveidota EKC “Suiti” mājaslapa [www.suiti.lv](http://www.suiti.lv) un suitu amatnieki uzsāka lietot logo “Tapis suitos” savu produktu atpazīstamībai, un izstrādātas vadlīnijas suitu karoga un suitu kultūrtelpas logo lietojumam.

#### (4) Uzņēmējdarbība un radošās industrijas

Alsungā 2018. gadā izveidotā neformālā apvienība, kas 2021. gadā reģistrēta kā nevalstiska organizācija "Alsungas viedais ciems", 2020. gadā uzsāka iknedēļas "Suitu tirgu" Alsungā kā ekonomisku un arī sociālu norisi.

#### (5) Infrastruktūra

2018. gadā suitu nevalstiskās organizācijas un amatnieku darbnīcas Alsungā uzsāka darboties vienuviet – atjaunotā pašvaldības ēkā. Suitu kulinārā mantojuma saglabāšanai izveidota radošā darbnīca "Suitu ķēķis".

2019. gadā Jūrkalnē izveidota dabas koncertzāle "Vējturu nams", kļūstot par jaunu vietu brīvdabas koncertiem, savedot kopā kā tradicionālās mūzikas, tā arī citu mūzikas žanru izpildītājus.

### **B.3e. Budžeta izdevumi**

*Norādiet detalizēti, kādi līdzekļi tika lietoti katras aktivitātes īstenošanā (ja iespējams, USD valūtā), katrai no tām norādot līdzekļu avotu (valdības resursi, kopienas pienesums darba vai materiālu formā utt.).*

*Apjoms no 200 līdz 500 vārdiem*

Budžets norādīts pa gadiem un finansējuma avotiem. Pašvaldību finansējums ietver atbalstu amatiermākslas kolektīvu darbībai, nevalstisko organizāciju projektiem, kultūrvides attīstīšanai un kultūras pasākumiem. Valsts Kultūrkapitāla fonds konkursa kārtībā atbalsta nevalstisko organizāciju īstenotus projektus. Savukārt valsts budžets un mērķdotācijas ietver suitu kultūrtelpas saglabāšanai piešķirtu ikgadēju tiešo finansējumu un mērķdotāciju amatiermākslas kolektīviem. Valsts un pašvaldības nodrošina izglītības iestāžu darbību, tomēr šis finansējums nav atsevišķi norādīts. Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde ir atbalstījusi materiālā mantojuma uzturēšanu suitu kopienā, finansējot sakrālo mantojumu un kultūras pieminekļu konservāciju un restaurāciju.

Kopējais finansējums 2018. gadā – 235 979 EUR. No tiem suitu kopienas (t.sk. nevalstisko organizāciju, baznīcas draudžu un ziedotāju) pašfinansējums – 8 690 EUR, pašvaldību (Alsungas novada, Kuldīgas novada un Ventspils novada) finansējums 196 303 EUR, Valsts Kultūrkapitāla fonds – 17 260 EUR, valsts budžets un mērķdotācijas – 13 726 EUR.

Kopējais finansējums 2019. gadā – 258 125 EUR. No tiem suitu kopienas (t.sk. nevalstisko organizāciju, baznīcas draudžu un ziedotāju) pašfinansējums – 8 947 EUR, minēto pašvaldību finansējums 221 747 EUR, Valsts Kultūrkapitāla fonds – 14 750 EUR, valsts budžets un mērķdotācijas – 12 681 EUR.

Kopējais finansējums 2020. gadā – 298 227 EUR. No tiem suitu kopienas (t.sk. nevalstisko organizāciju, baznīcas draudžu un ziedotāju) pašfinansējums – 9 836 EUR, minēto pašvaldību finansējums 196 492 EUR, Valsts Kultūrkapitāla fonds – 33 800 EUR, valsts budžets un mērķdotācijas – 38 099 EUR, Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde – 20 000 EUR.

Kopējais finansējums 2021. gadā – 126 848 EUR. No tiem suitu kopienas (t.sk. nevalstisko organizāciju, baznīcas draudžu un ziedotāju) pašfinansējums – 856 EUR (līdz 2021. gada augustam), minēto pašvaldību finansējums 65 674 EUR, Valsts Kultūrkapitāla fonds – 29 700 EUR, valsts budžets un mērķdotācijas – 18 618 EUR, Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde – 12 000 EUR.

Laika posmā no 2018. līdz 2021. gadam valsts un pašvaldību finansējums suitu kultūrtelpas saglabāšanai un attīstībai kopumā ir bijis – 890 850 EUR (1 008 219 USD).

Eiropas Savienības finansējumu nevalstiskās organizācijas piesaistīja kopumā – 366 614 EUR (414 915 USD). No tiem Eiropas Reģionālās attīstības fonds – 225 766 EUR,

Eiropas Komisijas programma "Erasmus+" – 87 349 EUR, Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai – 18 899 EUR, Eiropas Sociālais fonds – 4 600 EUR. Iepriekš minētie starptautiskie finanšu līdzekļi tiek apgūti laika posmā no 2016. līdz 2023. gadam. Būtisks ir bijis suitu kopienas pašfinansējums, kas lielākoties nav pilnībā novērtējams.

### **B.3f. Vispārējā saglabāšanas aktivitāšu efektivitāte**

*Sniedziet efektivitātes novērtējumu vispārējām aktivitātēm, kas tika veiktas, lai sasniegtu gaidīto rezultātu, kā arī novērtējumu par pasākumu īstenošanai izlietojo līdzekļu efektivitāti. Lūdzu, norādiet, kādu pienesumu pasākumi ir devuši un vai citi pasākumi būtu bijuši piemērotāki, lai sasniegtu tos pašus rezultātus. Norādiet, vai tādi paši rezultāti varētu tikt sasniegti ar mazāku līdzekļu apjomu, vai pieejamie cilvēkresursi bija piemēroti un vai kopienas, grupas un indivīdi varēja tikt labāk iesaistīti.*

*Apjoms no 400 līdz 600 vārdiem*

EKC "Suiti" katru gadu veic īstenoto aktivitāšu apkopojumu, kas kalpojis par pamatu šī ziņojuma izstrādei. Papildus tam apkopoti kopienas pārstāvju viedokļi, lai novērtētu šo aktivitāšu rosinātās pārmaiņas kopienā un to ietekmi uz suitu kultūrtelpas saglabāšanu (aptaujas dati, sk. D sadaļu). Kopumā vērojams pozitīvs novērtējums par suitu kopienas pašas īstenotām aktivitātēm, kas ir stiprinājušas kopienas pašapziņas, lepnuma un lokālās identitātes sajūtu, un vienlaikus ir vērojama kopienas pārstāvju aktīva iesaiste savu nevalstisko organizāciju darbībā. Par valsts sniegto atbalstu vērtējumi ir kritiskāki, tomēr vairāk nekā puse aptaujāto atzīst, ka kopš suitu kultūrtelpas iekļaušanas UNESCO sarakstā ir īstenots pietiekami daudz aktivitāšu suitu kultūras mantojuma saglabāšanai un attīstībai.

Efektīvākās aktivitātes kopienas skatījumā ir īstenotas (1) pētniecībā un dokumentēšanā, kā arī (2) praktizēšanā un tālāknodošanā, izmantojot nelielu finansējumu. Vienlaikus būtu nepieciešams pašreizējo uzvaru uz suitu tradicionālo kultūru papildināt ar daudzveidīgākām kultūras norisēm un inovatīvām pieejām to rīkošanā, lai iesaistītu pēc iespējas plašu vietējo iedzīvotāju loku. (3) Atpazīstamības veicināšanu īstenotās aktivitātes bijušas efektīvas kā Latvijā, tā starptautiski. Tāpat arī novērojams aizvien efektīvāks digitālās komunikācijas lietojums. Suitu kultūrtelpas saglabāšanai un popularizēšanai tiek aktīvi izmantotas sociālo tīklu platformas Facebook, Whatsapp, Instagram un Youtube. Komunikācija ar sabiedrību galvenokārt notiek Facebook, kas ir populārs un aktīvs komunikācijas rīks nevalstiskajām organizācijām, amatiermākslas kolektīviem un arī suitu uzņēmējiem, tostarp kopējas platformas, kā piemēram, "Suitu tirgus" un "Suitu Rija". Salīdzinoši mazāk aktivitāšu veikts (4) uzņēmējdarbības un radošo industriju attīstībai. Kā efektīvākās aktivitātes šajā jomā minētas vienas dienas kafejnīcu rīkošana un iknedēļas suitu tirgus Alsungā. Savukārt pūles jāpieliek izveidoto logo atpazīstamībai, un nepieciešams lielāks atbalsts uzņēmējdarbības attīstībai suitu kopienā. (5) Infrastruktūras sakārtošanas ziņā visas aktivitātes izceltas kā efektīvas.

Suitu kultūrtelpas saglabāšanas aktivitātes ir bijušas savstarpēji papildinošas, un finanšu līdzekļi ir izlietoti pārdomāti, mērķtiecīgi un efektīvi. Sasniegtos rezultātus visticamāk nebūtu iespējams sasniegt ar citiem pasākumiem vai mazākiem finanšu līdzekļiem. Neskatoties uz īstenotajām aktivitātēm, suitu kultūrtelpa joprojām no kopienas vairākuma tiek atzīta kā neatliekami saglabājama. Turklāt suitu kopienā pausti arī kritiski viedokļi, atzīstot aktivitāšu nepietiekamību, lai suitu kultūrtelpu saglabātu un attīstītu. Kopienas daļas neformāla apvienība "Suitu parlaments" (sk. C.5 sadaļu) 2021. gadā vērsās pie Kultūras ministrijas un Latvijas Republikas Saeimas (parlamenta), kā arī UNESCO Sekretariāta un citiem adresātiem, un patlaban norit dialogs par finansiāla atbalsta iespējām turpmākām saglabāšanas aktivitātēm, tostarp saistībā ar politikas veidošanu Latviešu vēsturisko zemju un kultūrtelpu saglabāšanai (sk. C.1. un C.3. sadaļas).

## C. SAGLABĀŠANAS MĒRU ATJAUNOŠANA

### C.1. Atjaunotais saglabāšanas plāns

*Lūdzu, sniedziet atjaunotu redakciju saglabāšanas plānam, kas iekļauts nominācijas pieteikumā vai iepriekšējā ziņojumā. Sniedziet detalizētu informāciju it īpaši par šādiem jautājumiem:*

*a. Kāds(-i) galvenais(-ie) mērķis(-i) ir izraudzīts(-i), un kādi konkrēti rezultāti tiek sagaidīti?*

*b. Kādas ir nozīmīgākās aktivitātes, ko īstenot, lai sasniegtu gaidītos rezultātus? Aprakstiet aktivitātes detalizēti un pēctecīgi, sniedzot informāciju par to īstenošanas iespējām.*

*c. Kā attiecīgā dalībvalsts(-is) atbalstīs atjaunotā saglabāšanas plāna īstenošanu?*

*Apjoms no 200 līdz 500 vārdiem*

*Suitu kultūrtelpas saglabāšanas atjaunotajam plānam (2021–2024) ir četri galvenie mērķi: (1) nodrošināt suitu kultūras mantojuma dokumentēšanu, pētniecību un popularizēšanu; (2) sekmēt praktizēšanu un tālāknodešanu visās mērķgrupās un (3) veicināt izglītību un tradīciju pārmantošanu bērniem un jauniešiem; (4) izmantot suitu kultūrtelpas radošo potenciālu jaunu produktu un pakalpojumu attīstībai un nodrošināt nepieciešamo infrastruktūru. Sagaidāmie rezultāti un aktivitātes:*

#### *(1) Dokumentēšana un pētniecība*

*Paredzēts turpināt apzināt un pētīt suitu kultūras mantojumu, nodrošināt tā digitālu pieejamību, izdot pētījumu publikācijas, veidot audiovizuālus materiālus, dokumentēt kultūras norises un izveidot suitu muzeju.*

#### *(2) Praktizēšana un tālāknodešana*

*Tiks turpināts svinēt suitu tradicionālos svētkus, organizēt festivālus, pārmantot kristīgās tradīcijas, sadarboties ar citām kopienām Latvijā un starptautiski, izveidot suitu etnogrāfisko sētu un atbalstīt amatiermākslas kolektīvu darbību.*

#### *(3) Izglītība*

*Iecerēts turpināt ar suitu tradīcijām iepazīstināt vietējos bērnus, Alsungas pamatskolā turpināt nodrošināt iespēju iepazīt Suitu kultūru, Alsungas Mūzikas un mākslas skolā nodrošināt tradicionālās mūzikas instrumentu spēles apguvi, uzturēt esošās un veidot jaunas radošās darbnīcas un veicināt neformālo un mūžizglītību.*

#### *(4) Uzņēmējdarbība un infrastruktūra*

*Plānots veicināt amatniecību un mājražošanu, attīstīt kultūras tūrismu, popularizēt suitu zīmolu, attīstīt digitālo infrastruktūru, turpināt materiālā mantojuma aizsardzību, atjaunot Alsungas pili un nodrošināt tajā suitu kultūras centra attīstību, turpināt atjaunot ceļu infrastruktūru un saglabāt kultūrainavu.*

*Atbalsts plāna īstenošanai ir saistāms ar *Kultūrpolitikas pamatnostādņēm (2021–2027)*. Pamatnostādņu ieviešanai 2022. gadā tiks izstrādāts rīcības plāns, ar kuru tiks noteikti konkrēti pasākumi šo mērķu sasniegšanai un to īstenošanai pieejamais finansējums. *Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanas un attīstības plāns (2021–2027)* savukārt ir izstrādāts balstoties uz *Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanas likumu (2016)*. COVID-19 pandēmijas apstākļos plāna apstiprināšana ir aizkavējusies, un patlaban norit tā izskatīšana valdībā. Plāns paredz valsts finansējumu *Nemateriālā kultūras mantojuma nacionālajā sarakstā iekļauto elementu saglabāšanai*.*

*Ar mērķi garantēt kultūrvēsturiskās vides un kultūrtelpu saglabāšanu un ilgtspējīgu attīstību Latvijā, 2021. gadā ir pieņemts Latviešu vēsturisko zemju likums. Tā īstenošanai 2022. gadā (sk. C.3. sadaļu) tiks izstrādāts plāns uz septiņiem gadiem ar*

ikgadējā valsts budžeta finansējumu, un tas kalpos par instrumentu arī suitu kultūrtelpas saglabāšanas aktivitāšu īstenošanai.

## **C.2. Nākotnes aktivitāšu laika plānojums**

*Norādiet laika plānojumu atjaunotajam saglabāšanas plānam (aptuveni četru gadu periodam).*

*Apjoms no 200 līdz 500 vārdiem*

Lielākā daļa no suitu kultūrtelpas saglabāšanas aktivitātēm tiks īstenota pastāvīgi un vairāku gadu garumā, tādēļ ir izceltas tikai tuvākās iniciatīvas, ar uzsvaru uz pašvaldību atbalstu un uzsāktām starptautiskām sadarbībām. Līdzās plānotajam valsts atbalstam (sk. C.1. sadaļu), būtiska loma suitu kultūrtelpas saglabāšanā ir pašvaldību – Kuldīgas un Ventspils novadu – attīstības plāniem.

*Kuldīgas novada kultūras attīstības programmā (2021–2028)* pašvaldības atbalsts plānots suitu kultūras mantojuma (a) apzināšanai, vēstures pētījumiem un publikācijām, (b) tālāknodošanai visos izglītības līmeņos un visām mērķgrupām, (c) tradicionālo svētku, godu, gadskārtu atzīmēšanai un festivālu un citu pasākumu rīkošanai, tāpat arī (d) starptautiskajai sadarbībai un pieredzes apmaiņai ar kultūras mantojuma kopienām Latvijā un starptautiski. Plānots turpināt Alsungas pils restaurāciju un pili veidot kā Suitu kultūras mantojuma muzeju.

Kuldīgas novada pašvaldība ir uzsākusi Suitu kultūras mantojuma centra izveidi, kas aptvertu kā materiālā, tā nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu. Šāds centrs kā pašvaldības struktūrvienība atradīsies Alsungā, un tā darbību plānots uzsākt 2022. gadā ar 3 darbiniekiem, attiecīgi trīs jomās: (a) Alsungas pils renovācija un ekspozīcijas satura izveide, (b) nemateriālā kultūras mantojuma pārmantošana, (c) kultūras mantojuma popularizēšana tūrisma attīstībai. Pašvaldība ir ieplānojusi nepieciešamās investīcijas šādas struktūrvienības darba uzsākšanai un nodrošināšanai.

*Ventspils novada attīstības programma (2020–2026)* ietver nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu un attīstību kā vienu no rīcības virzieniem, atsevišķu uzmanību veltot suitu kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanai. To plānots īstenot caur atbalstu nevalstiskajām organizācijām un suitu tradīciju popularizēšanu kultūras pasākumos. Aktīva dzīvesveida un tūrisma veicināšanai suitu kultūrtelpā plānota vietēja vai reģionāla velomaršruta attīstība Jūrkalnes apkārtnē, kā arī starp Jūrkalni un Alsungu.

Pateicoties suitu kopienas nevalstisko organizāciju aktīvai darbībai, tiek īstenoti starptautiskas sadarbības projekti, veicinot pieredzes apmaiņu starp kultūras mantojuma kopienām. Piemēram, 2022. gadā turpināsies Eiropas Savienības programmas “Erasmus+” atbalstīts pieredzes apmaiņas un kapacitātes stiprināšanas projekts “UNESCO kultūrtelpu tīkls” (*Network of UNESCO Cultural Spaces*), kas apvieno 8 organizācijas (NVO, profesionālas organizācijas, pašvaldības, pētnieciskās un izglītības iestādes) no 7 Eiropas valstīm: Latvijas, Igaunijas, Ziemeļmaķedonijas Republikas, Gruzijas, Itālijas, Horvātijas un Portugāles. “EKC Suiti” ir projekta līderis. Projektu plānots īstenot līdz 2022. gada oktobrim, taču COVID-19 pandēmijas ietekmes dēļ īstenošana var tikt pagarināta.

## **C.3. Nākotnes aktivitāšu budžets**

*Norādiet aplēses līdzekļiem, kādi ir nepieciešami, lai īstenotu atjaunoto saglabāšanas plānu (ja iespējams, USD valūtā), identificējot pieejamos resursus (valdības resursi, kopienas pienesums darba vai materiālu formā utt.)*

*Apjoms no 200 līdz 500 vārdiem*

Valsts atbalsts plānots ikgadēju mērķdotāciju veidā amatiermākslas kolektīvu darbībai 3 645 EUR un nevalstisko organizāciju projektiem 15 000 EUR, nākamo trīs gadu

periodam attiecīgi 55 935 EUR (63 304 USD). Turpināsies Valsts Kultūrkapitāla fonda regulārie projektu konkursi, kā arī tā 2021. gadā uzsāktā mērķprogramma Nemateriālā kultūras mantojuma nacionālajā sarakstā iekļauto elementu saglabāšanai.

Kultūras ministrija no 2022. līdz 2024. gadam budžetā ik gadu ir ielāņojusi 97 100 EUR vēsturisko zemju un kultūrtelpu sekretariātam, 3 darbinieku atalgojumam. Lēmums par finansējuma apjomu vēsturisko zemju un kultūrtelpu attīstības plāna īstenošanai sākot no 2023. gada tiks pieņemts 2022. gada vidū, reizē ar plāna apstiprināšanu valdībā; Kultūras ministrija šī plāna pasākumu īstenošanai provizoriski ir iezīmējusi 2 miljonus EUR gadā. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija divu suitu kultūrtelpā atrodošos ceļu posmu daļu izbūvei ielāņojusi finansējumu 1 118 600 EUR apmērā.

Pašvaldību atbalsts plānots suitu amatiermākslas kolektīvu darbībai. Kuldīgas novada pašvaldība plāno nodrošināt Suitu kultūrvēsturiskā mantojuma centra darbību Alsungā, ar atalgojumu 3 darbiniekiem (sk. C.2. sadaļu), un 2022. gada budžetā aptuveni 126 700 EUR Alsungas pils restaurācijas darbiem. Savukārt atbilstoši *Ventspils novada pašvaldības investīciju plānam 2021.-2027. gadam* Jūrkalnē plānots turpināt uzlabot Baltijas jūras piekrastes teritorijas infrastruktūru, un tam piesaistīt Eiropas Savienības fondu līdzfinansējumu. Tāpat arī plānota Jūrkalnes bibliotēkas daļas atjaunošana.

Starptautiskais finansējums plānots nevalstisko organizāciju projektiem (sk. B.3e. un C.2. sadaļas), un tāpat arī valsts un pašvaldību iestādes plāno piesaistīt papildu ārēju finansējumu, tostarp no Eiropas Savienības fondu līdzekļiem.

Kultūras ministrija ir saņēmusi un pieņēmusi zināšanai neformālās apvienības "Suitu parlaments" 2020. gada janvārī iesniegtu aprēķinu par nepieciešamo finansiālo atbalstu (2021.–2025. gadam) suitu kultūrtelpas saglabāšanai. Tajā uzsvērtā nepieciešamība atbalstīt uzņēmējdarbību, izglītības iestādes, kultūras objektu uzturēšanu, kā apjomīgāko investīciju norādot suitu muzeja un pētniecības centra izveidi Alsungas pilī. Šajos darbības virzienos kā savstarpēji papildinošs tiek plānots valsts un pašvaldību atbalsts ikgadējā budžeta finansiālo iespēju robežās, kā arī plānojot starptautiskā finansējuma piesaisti, kā tas patlaban notiek Alsungas pils restaurācijas veikšanai.

#### **C.4. Kopienas līdzdalība**

*Lūdzu, aprakstiet kopienu, grupu un indivīdu, kā arī attiecīgo nevalstisko organizāciju līdzdalību saglabāšanas plāna atjaunošanā, tai skaitā saistībā ar dzimumu lomām, un kā viņi būs iesaistīti plāna īstenošanā*

*Apjoms no 150 līdz 500 vārdiem*

*Suitu kultūrtelpas saglabāšanas atjaunotā plāna (2021–2024) pamatā ir EKC "Suiti" kopā ar citām suitu nevalstiskajām organizācijām un vietējām pašvaldībām izstrādātais aktivitāšu plāns. Tas sadarbībā ar valsts institūcijām ir ticis pielāgots, lai būtu pārskatāma saikne ar *Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanas un attīstības plānu (2021–2027)*. Ar plānu saistītie jautājumi tika apspriesti 2021. gada 7. oktobrī, tiekoties suitu organizāciju EKC "Suiti", "Suitu parlaments" un "Suitu kultūras mantojums" pārstāvjiem un Kultūras ministrijas, Latvijas Nacionālā kultūras centra, UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas un Latvijas Kultūras akadēmijas UNESCO Nemateriālā kultūras mantojuma politikas un tiesību katedras pārstāvjiem.*

Sadarbības memoranda pēctecīga elektroniska parakstīšana tika uzsākta 2021. gada decembrī, katrai no kopumā 14 pusēm paužot apņēmību savu kompetenču un iespēju robežās sadarboties suitu kultūrtelpas saglabāšanā. Tas ir trešais šāda veida memorands, iepriekš tādi ir parakstīti 2010. gadā un 2017. gadā. Patlaban ir paplašināts iesaistīto pušu klāsts no kopienas puses, to pārstāvējot vairākām nevalstiskajām organizācijām, un no valsts institūciju puses, Kultūras ministrijai un vairākām kultūras institūcijām pievienojoties izglītības un pētniecības institūcijām, dabas mantojuma jomas iestādei un tūrisma organizācijai. Suitu kopienas un tās nevalstisko organizāciju loma plāna un sadarbības memoranda īstenošanā būs izšķirīgi svarīga.

2021. gada oktobrī suitu kopienas aptaujā, kuru rīkoja Latvijas Nacionālais kultūras centrs sadarbībā ar EKC "Suiti", tika gūti arī kopienas aktuālie viedokļi par būtiskākajiem mērķiem suitu kultūrtelpas saglabāšanā nākamajā periodā un nepieciešamajām aktivitātēm. Atbildes uz aptaujas jautājumiem tika izskatītas pirms atjaunotā suitu kultūrtelpas saglabāšanas plāna pielāgošanas. Saņemto atbilžu klāstā bija lielāka sieviešu viedokļu pārstāvība (73% respondentu, sk. D sadaļu), tomēr kopumā atjaunotā plāna izstrādē nav vērojamas ar dzimumu saistītas lomas.

Līdzās atjaunotā saglabāšanas plāna izstrādei ir notikusi valsts un pašvaldību plānošanas dokumentu (sk. C.1. un C.2. sadaļas) sagatavošana, un katram no tiem ir bijusi nodrošināta sabiedrības līdzdalības iespēja. Domājot par turpmāko kopienas iesaisti, Kuldīgas novada pašvaldība līdz 2023. gadam plāno izveidot Konsultatīvu padomi, kas lemtu par suitu kultūrai svarīgu jautājumu risināšanu. Padomes darbā plānots iesaistīt nevalstisko organizāciju pārstāvjus.

#### **C.5. Institucionālais konteksts**

*Lūdzu, ziņojiet par Neatliekamās saglabāšanas sarakstā iekļautā elementa vietējās pārvaldīšanas un saglabāšanas institucionālo kontekstu, ieskaitot:*

- a. atbildīgo(-ās) struktūru(-as), kas iesaistīta(-as) tā pārvaldīšanā un/vai saglabāšanā;*
- b. kopienas vai grupas organizāciju(-as), kas saistīta(-as) ar elementu un tā saglabāšanu.*

*Apjoms nepārsniedzot 175 vārdus*

Pēc administratīvi teritoriālās reformas pabeigšanas 2021. gada jūnijā suitu kultūrtelpa atrodas Kuldīgas novadā (ieskaitot iepriekš atsevišķo Alsungas novadu, ar pagasta pārvaldēm Alsungā un Gudeniekos) un Ventpils novadā (ar pagasta pārvaldi Jūrkalnes pagastā). Savu darbību turpina Alsungas kultūras nams, Basu tautas nams un Jūrkalnes tautas nams kā vietējie pašvaldību finansēti kultūras norišu centri.

Izveidotas vairākas jaunas organizācijas – biedrība "Alsungas viedais ciems" (17 biedri) un jauniešu biedrība "Liepu ielas radošais kvartāls" (13 biedri). Kā neformāla kopienas daļas apvienība izveidots "Suitu parlaments" (300 biedri, kas ievēlē 14 pārstāvjus). Savu darbību turpina nevalstiskās organizācijas EKC "Suiti" (59 biedri, to vidū vietējās pašvaldības), "Suitu kultūras mantojums" (10 biedri), "Suitu amatnieki" (20 biedri), "Suitu novads" (5 biedri), „Alsungas keramika” (15 biedri), "Vēja sēta" (3 biedri) un "Maģie suiti" (6 biedri).

#### **D. KOPIENU DALĪBA ŠĪ ZIŅOJUMA IZSTRĀDĒ**

*Aprakstiet, kādā veidā tika nodrošināta kopienu, grupu vai, ja nepieciešams, indivīdu, kā arī attiecīgo nevalstisko organizāciju visplašākā iespējamā dalība ziņojuma izstrādes procesā.*

*Apjoms no 150 līdz 300 vārdiem*

Ziņojuma izstrāde tika uzsākta 2021. gada 19. maijā, tiekoties Latvijas Nacionālā kultūras centra, EKC "Suiti", Latvijas Kultūras akadēmijas UNESCO Nemateriālā kultūras mantojuma politikas un tiesību katedras un pie UNESCO 2003. gada Konvencijas akreditētās nevalstiskās organizācijas "Serde" pārstāvjiem, un attiecīgs plānojums tika apstiprināts EKC "Suiti" valdes sēdē 2021. gada 6. jūlijā.

2021. gada 28. un 29. septembrī tika veiktas 5 intervijas ar kopienas pārstāvjiem – vairāku nevalstisko organizāciju un neformālu apvienību vadītājiem. Lai pēc iespējas plaši noskaidrotu suitu kopienas pārstāvju viedokli, no 14. oktobra līdz 4. novembrim tika veikta sadarbībā ar EKC "Suiti" izstrādāta elektroniska aptauja, kas tika izplatīta dažādās kopienas sociālo tīklu (*Facebook* un *Whatsapp*) grupās. Kopā tika sasniegti 74 respondenti vecumā no 15 līdz 78 gadiem (vidējais vecums – 50 gadi), 73%

respondentu ir sievietes. Lielākā daļa (57%) respondentu ir Alsungas pagasta iedzīvotāji. No 2021. gada 18. līdz 29. oktobrim tika organizētas 5 tiešsaistes fokusgrupu diskusijas ar suitu amatniekiem, etnogrāfisko ansambļu vadītājiem un dalībniekiem, suitu jauniešiem, Jūrkalnes pagasta uzņēmējiem un biedrības "Alsungas viedais ciems" aktīvistiem. Kopumā piedalījās 24 suitu kopienas pārstāvji.

Ziņojuma pirmā redakcija tika sniegta izskatīšanai suitu kopienas nevalstiskajām organizācijām, vietējām pašvaldībām un citām iesaistītajām pusēm, un saņemtie ierosinājumi un viedokļi ir ņemti vērā ziņojuma precizēšanai un papildināšanai, uz saņemto priekšlikumu pamata sagatavojot ziņojuma gala redakciju.

#### **E. DALĪBVALSTS PĀRSTĀVJA PARAKSTS**

*Ziņojumam jānoslēdzas ar oriģinālu valsts amatpersonas parakstu, kas pilnvarota ziņojumu parakstīt dalībvalsts vārdā, norādot personas vārdu, titulu un ziņojuma iesniegšanas datumu.*

Vārds: Nauris Puntulis

Amats: kultūras ministrs

Datums: 10.01.2022

Paraksts: